

RAPORT

ASUPRA IMPLEMENTĂRII LEGII NR. 544/2001 PRIVIND LIBERUL ACCES LA INFORMAȚIILE DE INTERES PUBLIC ÎN ANUL 2009

Secretariatul General al Guvernului
Direcția pentru strategii guvernamentale
București, 2010

CUPRINS

- **Legea nr. 544/2001**
- **Metodologia raportului anual 2009**
- **Concluzii privind aplicarea legii în 2009**
- **Recomandări pentru 2010**
- **Dinamica implementării 2003-2009**
- **Date centralizate la nivel național**

Legea nr. 544/2001

- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public a fost elaborată, pentru prima dată în România, în cadrul unui proces amplu de consultare și dezbateră publică, cu participarea reprezentanților puterii, opoziției și societății civile. În discuție au fost două proiecte inițiale, al puterii și al opoziției, ajungându-se în final la un proiect unic, agreat de toate părțile.
- Legea a fost adoptată de Parlament în data de 12 octombrie 2001, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 23 octombrie 2001.
- Ulterior, prin H.G. nr. 123 din 7 februarie 2002, publicată în M.O. nr. 167 din 8 martie 2002, au fost adoptate Normele metodologice de aplicare a legii.

Prezentarea legii

- Legea privind liberul acces la informațiile de interes public reprezintă o concretizare a asigurării și respectării de către statul român a unui drept constituțional al cetățeanului: *liberul acces la informație* - prevăzut în art. 31 din Constituția României.
- Prin lege și prin normele de aplicare a acesteia se urmărește *transparența sporită* a activității instituțiilor și autorităților publice și *un control mai eficient al cetățeanului* contribuabil asupra activității administrației publice.
- Legea instituie *accesul liber și neîngrădit la informațiile de interes public drept regulă, iar limitarea accesului la informație, în condițiile legii, drept excepție.*
- Legea obligă autoritățile și instituțiile publice să comunice *din oficiu* anumite categorii de informații de interes public. Celelalte informații de interes public pot fi obținute la cerere.

Metodologia raportului anual 2009

- Pentru a evalua modul de implementare a Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public au fost aplicate, la fel ca în anii trecuți, chestionare de evaluare standardizată autorităților și instituțiilor publice de la nivel central și local.
- Au fost solicitate informații privind numărul total de solicitări de informații de interes public, modalitatea de soluționare a solicitărilor, modalitatea de adresare a solicitărilor, numărul total de reclamații administrative, numărul total de plângeri în instanță etc, potrivit indicatorilor prevăzuți în Normele metodologice de aplicare a legii.
- Evaluarea cantitativă a fost completată cu o evaluare calitativă, atât în ceea ce privește dinamica implementării legii de la intrarea ei în vigoare, cât și privind aspectele perfectibile în procesul de consolidare a funcționării transparente a administrației publice.

Concluzii privind aplicarea legii în anul 2009 (1)

- Numărul raportat de solicitări de informații de interes public continuă să fie ridicat în 2009, la fel ca în 2007 și 2008, în primul rând datorită solicitărilor verbale (aproximativ 86% din totalul solicitărilor).
- Administrația centrală a primit peste 77% din totalul solicitărilor, față de 75% în 2008. Principalele instituții vizate de cetățeni sunt ministerele și unitățile deconcentrate.
- Numărul de solicitări respinse în ultimii șapte ani se menține în jurul a două procente din totalul solicitărilor.
- Dacă ponderea solicitărilor pe suport de hârtie este similară celei din 2008, se constată totuși o creștere a solicitărilor verbale, care depășește 80%, și o scădere moderată a utilizării suportului electronic până la pragul de 9% la nivelul întregii administrații.

Concluzii privind aplicarea legii în anul 2009 (2)

- Actele normative și reglementările au rămas și în 2009 domeniul cel mai solicitat de cetățeni, în condițiile în care actele legislative sunt slab reprezentate pe paginile de web ale instituțiilor. Următorul domeniu de interes vizat de solicitări a fost cel privind îndeplinirea atribuțiilor instituțiilor, solicitările privind utilizarea banilor publici reprezentând doar un sfert din numărul celor legate de atribuțiile instituției.
- De asemenea, actele normative și reglementările reprezintă domeniul în care s-au înregistrat cele mai multe solicitări respinse pe ansamblul administrației publice.
- Afișarea la sediul instituției rămâne modalitatea predilectă de informare publică din oficiu. Folosirea paginilor proprii de web de către instituțiile centrale depășește pentru prima dată 50%, semnificativ mai mult decât la nivelul administrației locale, unde atinge valoarea de 33% (mediul rural este încă deficitar la acest capitol). Cu toate acestea, chiar și la nivel local se poate constata o creștere a utilizării paginilor de internet de la 25% în 2008, la 33% în acest an.

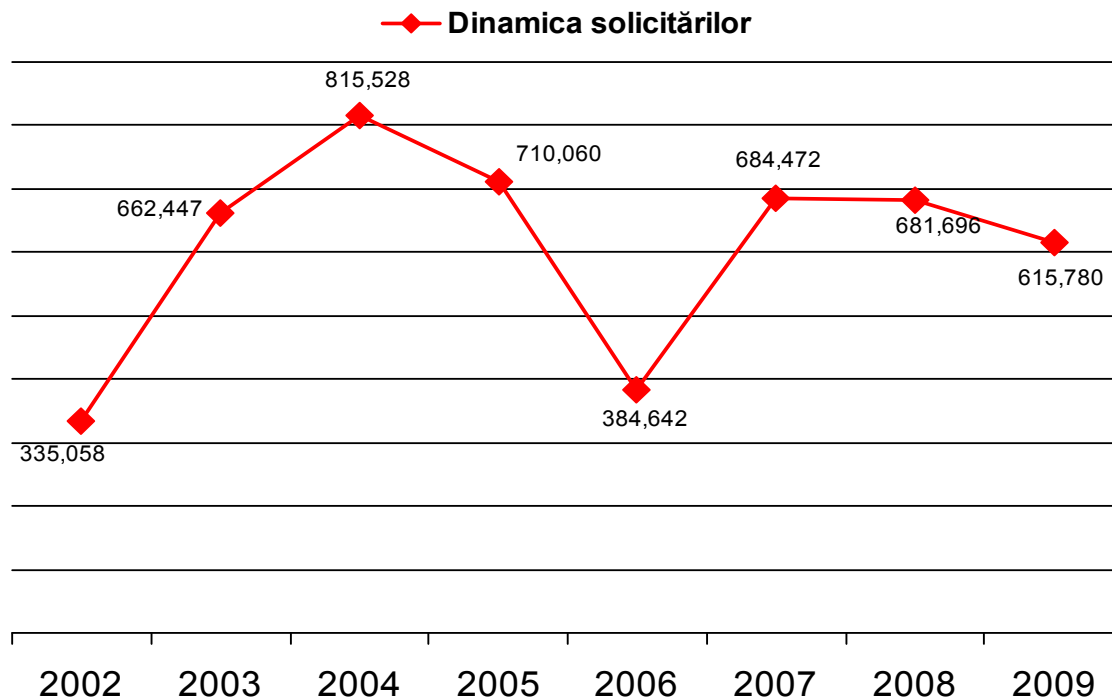
Recomandări pentru 2010

- Completarea și reactualizarea permanentă a site-urilor autorităților și instituțiilor publice cu informațiile din oficiu, potrivit legii
- Îmbunătățirea comunicării inter și intrainstituționale în vederea aplicării unitare a prevederilor Legii nr. 544/2001
- Măsuri în vederea informatizării întregii administrații publice locale
- Promovarea la nivelul întregii administrații publice a unui sistem de formare continuă și certificare profesională în domeniul transparenței instituționale
- Continuarea și perfecționarea colaborării cu societatea civilă pentru evaluarea modului în care sunt respectate prevederile Legii nr. 544/2001 și pentru promovarea bunelor practici

Rolul DSG în 2009

- Continuarea monitorizării aplicării Legii nr. 544/20013 în administrația publică
- Monitorizarea site-urilor autorităților și instituțiilor publice privind respectarea prevederilor legilor transparenței
- Implicarea în continuare a Direcției pentru strategii guvernamentale în pregătirea funcționarilor publici din domeniul accesului la informațiile publice
- Promovarea, în parteneriat cu alte instituții publice, a unui sistem de formare continuă și certificare profesională în domeniul transparenței instituționale
- Implicarea organizațiilor neguvernamentale în promovarea bunelor practici în domeniul liberului acces la informațiile de interes public

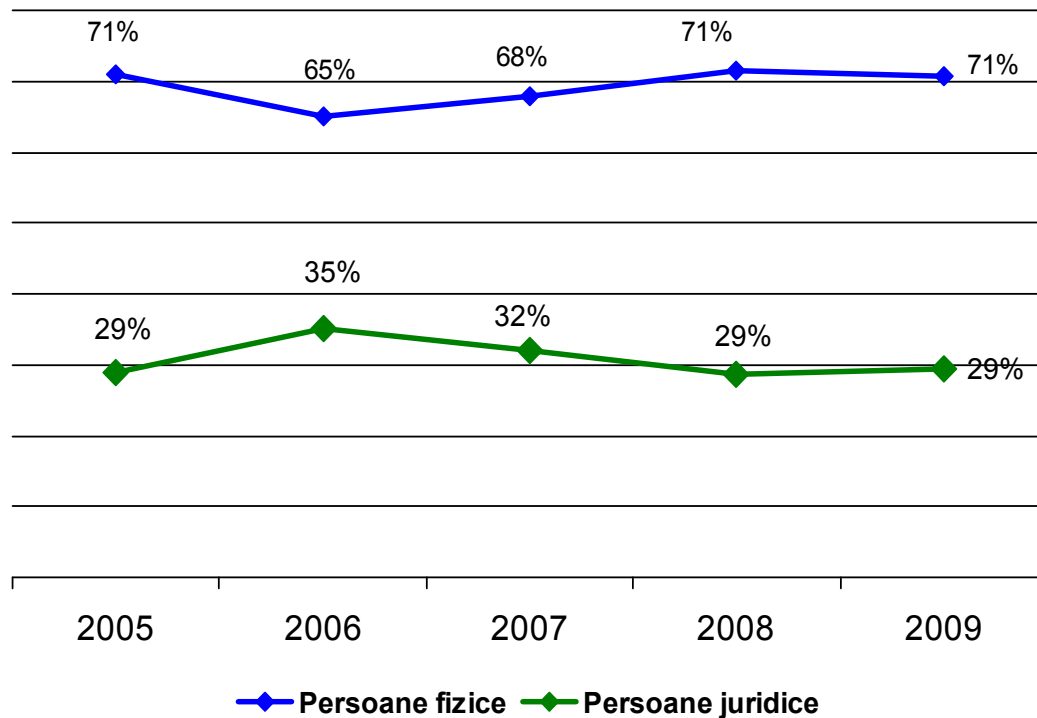
Dinamica implementării 2003-2009

➤ Numărul de solicitări de informații de interes public a crescut în primii trei ani de aplicare a legii, până în 2004, după care s-a înregistrat o reducere constantă până în 2006. În 2007, numărul aproape dublu de solicitări față de anul 2006 indica o relativă revenire a solicitărilor de informații de interes public la nivelul anilor anteriori. Totuși, numărul solicitărilor cunoaște din nou un trend descendent în ultimii doi ani, în 2009 înregistrându-se o scădere cu 9.67% față de anul precedent.

Dinamica implementării 2003-2009

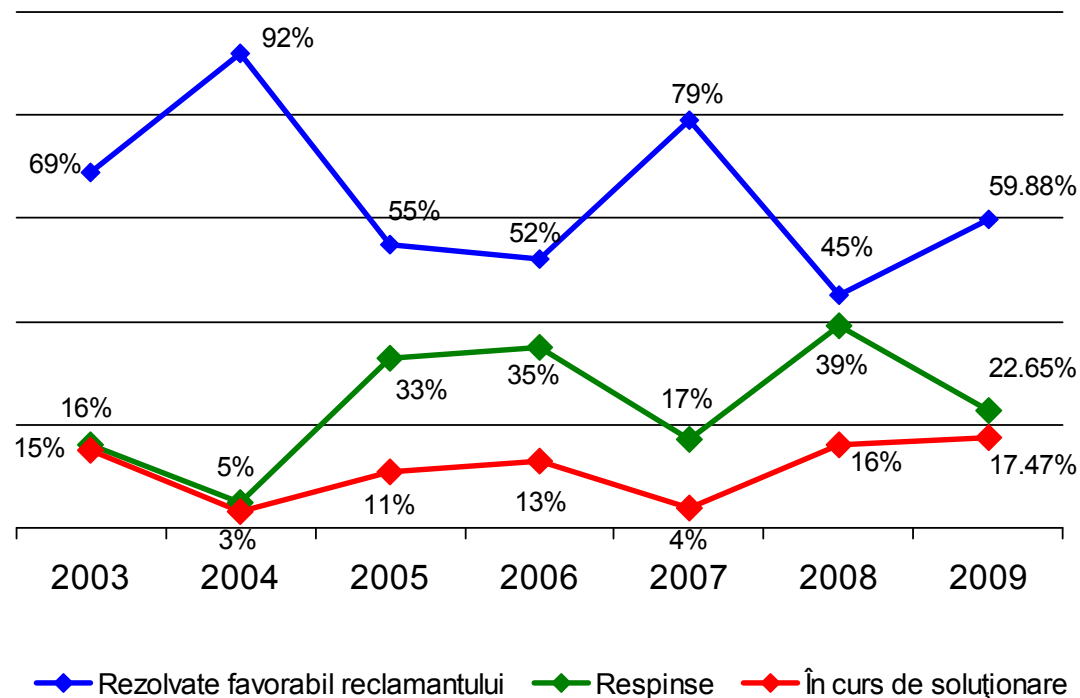
Dinamica solicitărilor după adresant

➤ Structura solicitanților de informații publice este similară celei din 2008, persoanele fizice continuând să fie principalii beneficiari ai legii, într-o proporție mai mult decât dublă față de cea a persoanelor juridice în ceea ce privește solicitările de informații de interes public.

Dinamica implementării 2003-2009

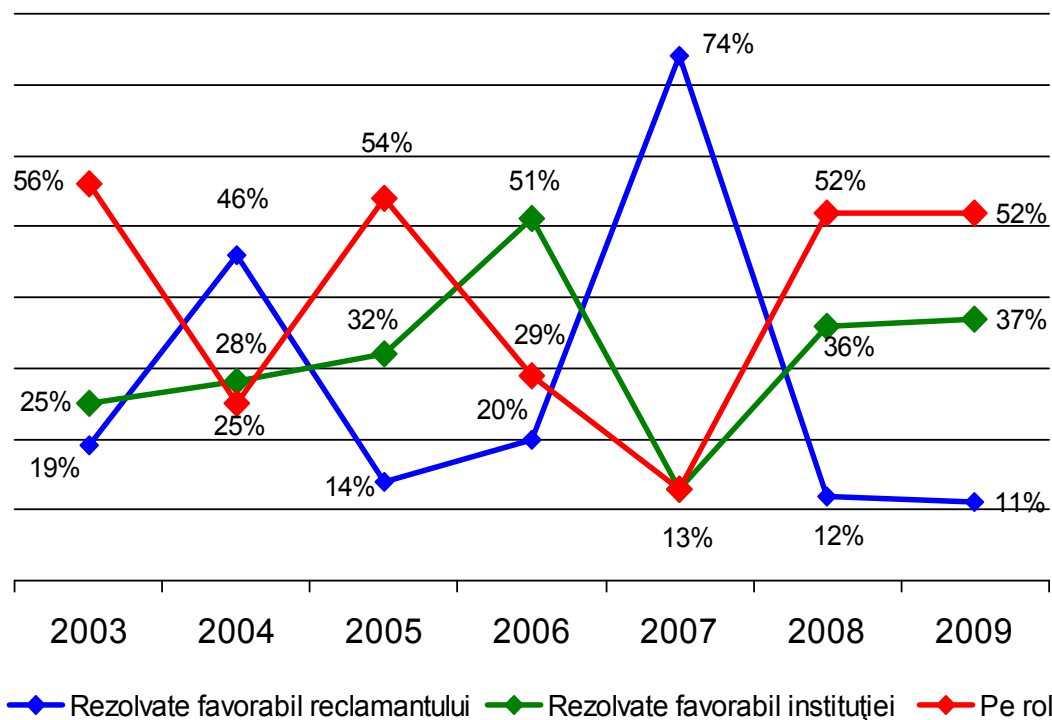
Dinamica reclamațiilor administrative

➤ După ce în 2008 numărul reclamațiilor administrative rezolvate în favoarea reclamantului a scăzut semnificativ (de la 79% în 2007 la 45% în 2008), în 2009 se înregistrează din nou o creștere până la aproape 60%. A scăzut, în schimb, numărul reclamațiilor respinse (de la 39% în 2008, la 22.65% în 2009).

Dinamica implementării 2003-2009

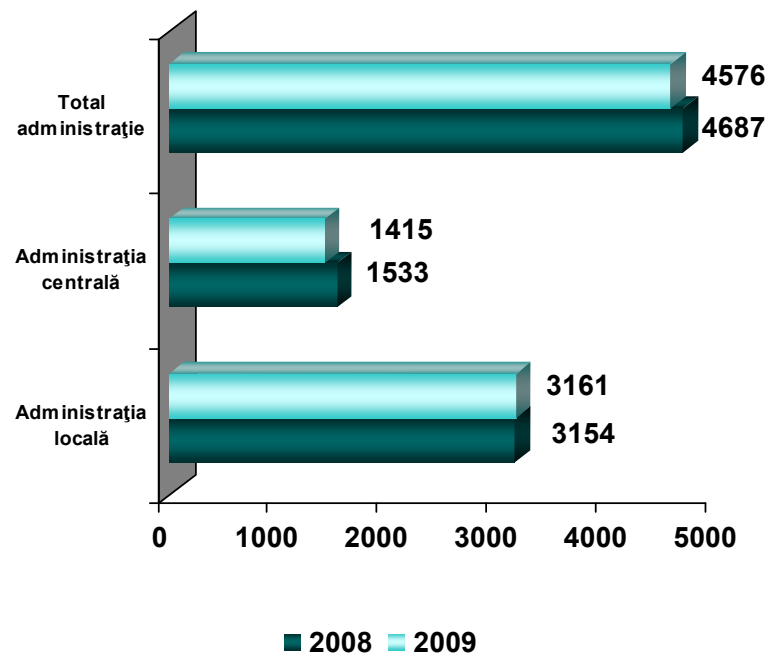
Dinamica plângerilor în instanță

➤ Numărul cauzelor în justiție rezolvate în favoarea instituției se menține în creștere (de la 13% în 2007 la 37% în 2008), în timp ce numărul plângerilor rezolvate în favoarea reclamantului se află în scădere (de la 74% în 2007, la 11% în 2009). Comparativ cu anul precedent, situația din 2009 se menține în jurul aceluiași valori.

Aplicarea Legii 544 în 2009

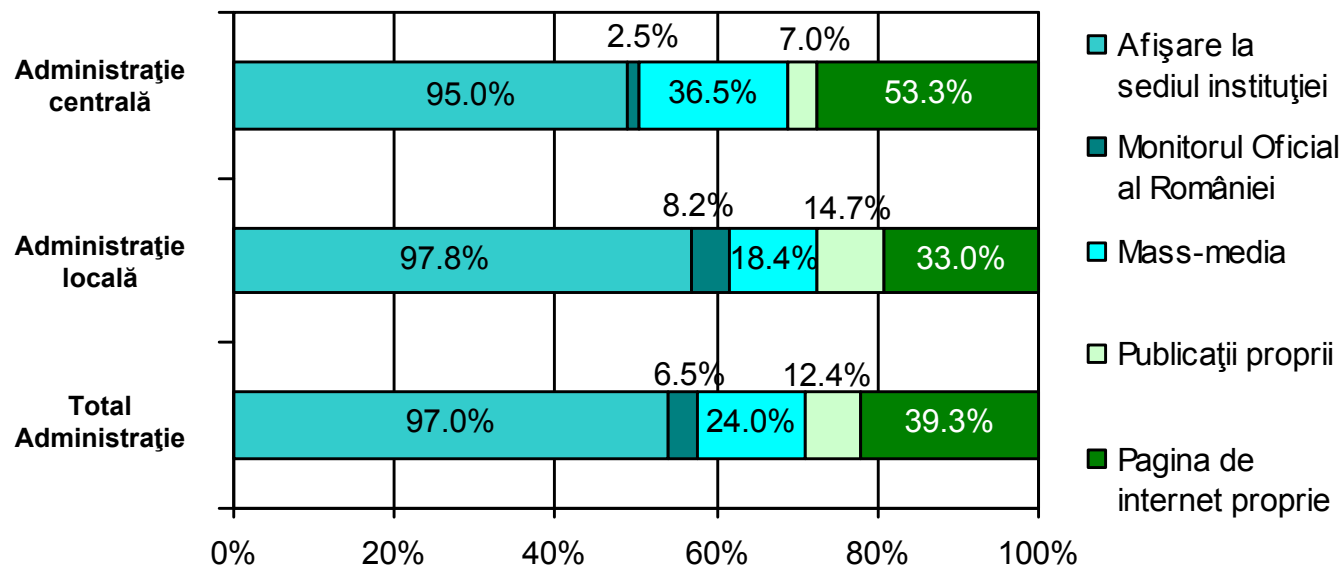
Numărul instituțiilor care au elaborat și publicat informațiile de interes public, din oficiu

➤ Comparativ cu anul precedent, în 2009 numărul instituțiilor care au elaborat și publicat informațiile de interes public, din oficiu, este cu 7.7% mai mare la nivel central, și cu 2.35% mai mare la nivelul întregii administrații.

Aplicarea Legii 544 în 2009

Modalitatea de publicare a listei informațiilor de interes public

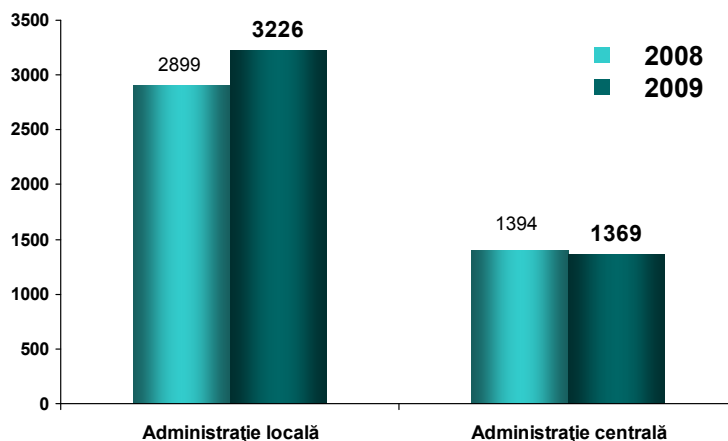

➤ Afișarea la sediul instituției rămâne în continuare modalitatea predilectă de informare publică din oficiu. Folosirea paginilor proprii de web de către instituțiile centrale depășește pentru prima dată 50%, semnificativ mai mult decât la nivelul administrației locale, unde atinge valoarea de 33%. Cu toate acestea, chiar și la nivel local se poate constata o creștere a utilizării paginilor de internet de la 25% în 2008, la 33% în acest an.

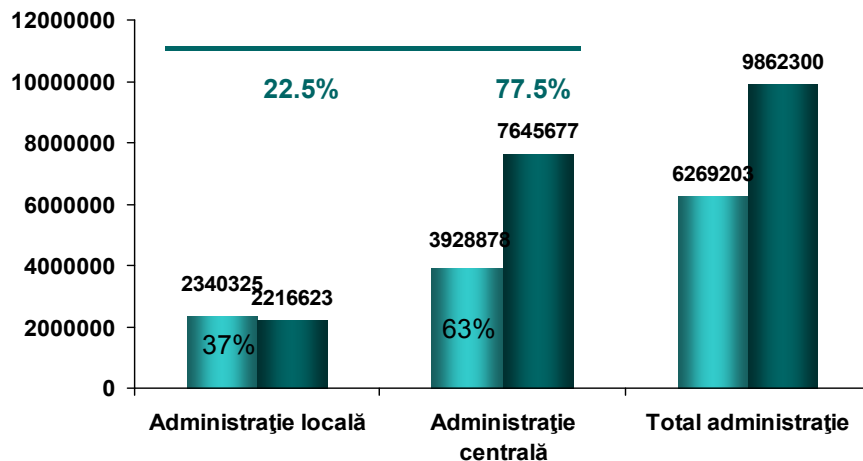
* Instituțiile pot folosi, concomitent, mai multe mijloace prin care să facă publice listele informațiilor de interes public

Aplicarea Legii 544 în 2009

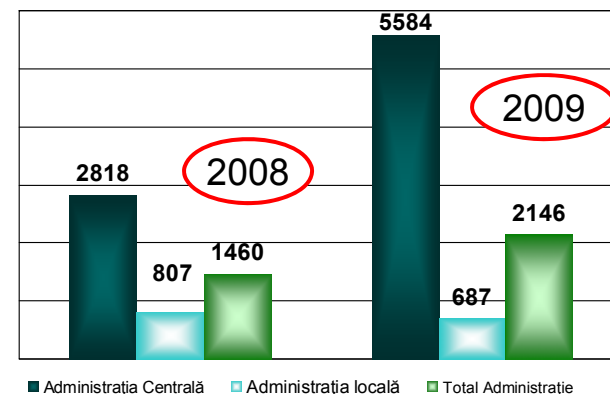
Numărul instituțiilor care au organizat un punct de informare

Numărul vizitatorilor punctelor de informare

Media numărului de vizitatori/ punct de informare

- Numărul de instituții care au organizat un punct de informare este cu 11.3% mai mare în 2009 față de anul precedent la nivelul administrației locale;
- Comparativ cu 2008, numărul de vizitatori ai punctelor de informare a crescut cu 57.3%, creștere resimțită în special la nivel central, unde numărul acestora aproape s-a dublat.

Aplicarea Legii 544 în 2009

~ 615 780 solicitări de informații

Numărul total de solicitări

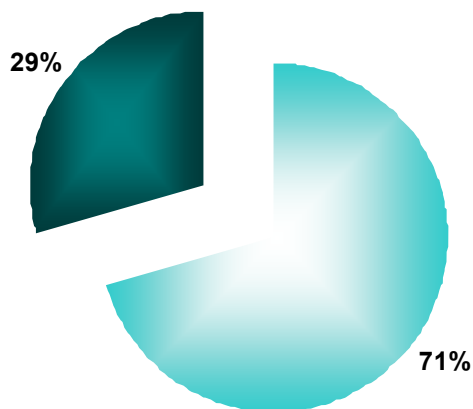

■ Administrația centrală ■ Administrația locală

Numărul total al solicitărilor este mai mic decât în 2008, dar, în pofida unui trend aparent descendent, rămâne relativ mare. În condițiile în care unele instituții centrale nu au transmis rapoartele către DSG, acest trend rămâne să fie confirmat sau infirmat în anii care vin.

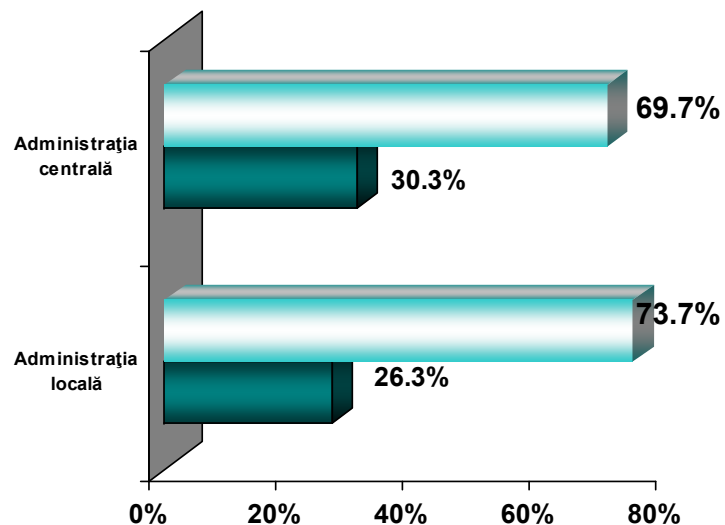
Aplicarea Legii 544 în 2009

Solicitări în funcție de tipul solicitantului -
total administrație

■ Persoane fizice ■ Persoane juridice

Solicitări în funcție de tipul solicitantului

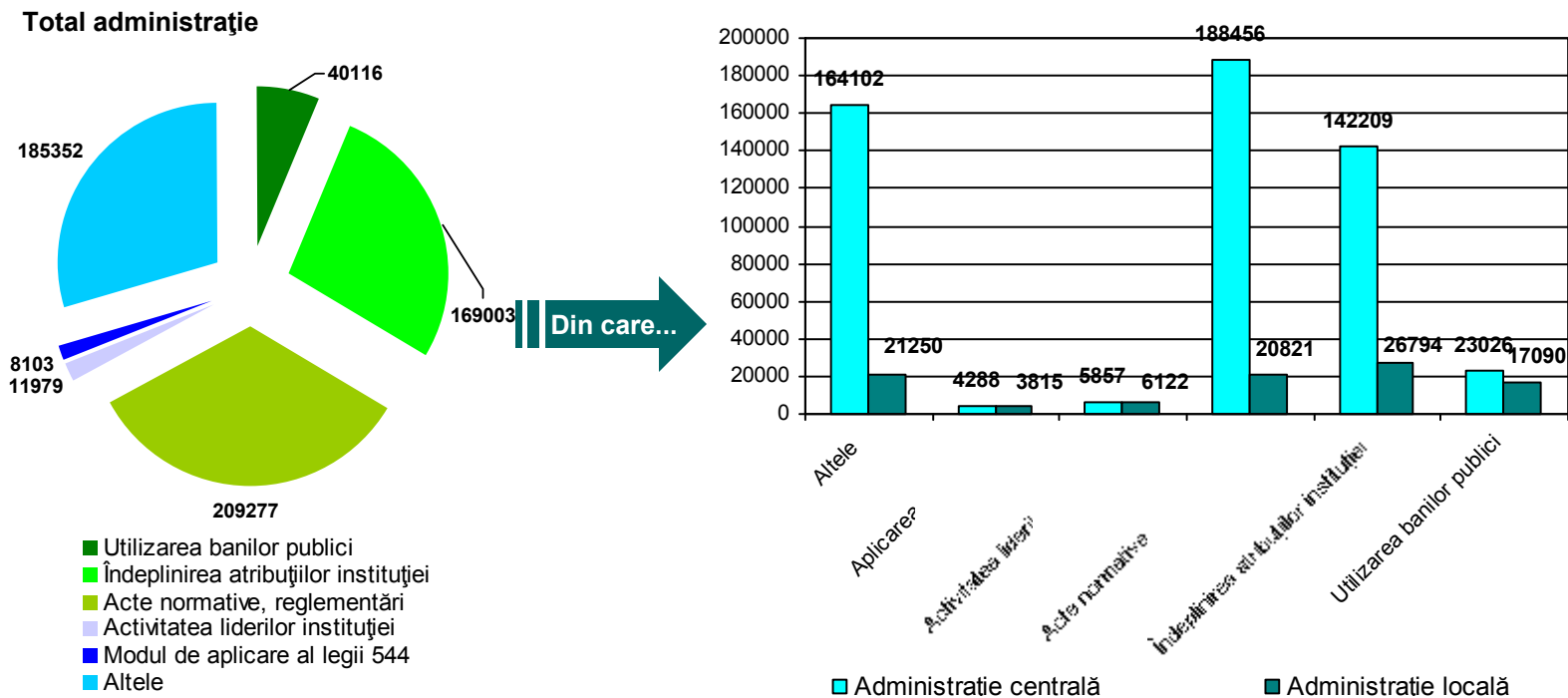

■ Persoane juridice ■ Persoane fizice

➤ Atât la nivel central, cât și la nivel local, persoanele fizice constituie marea majoritate a solicitanților de informații de interes public.

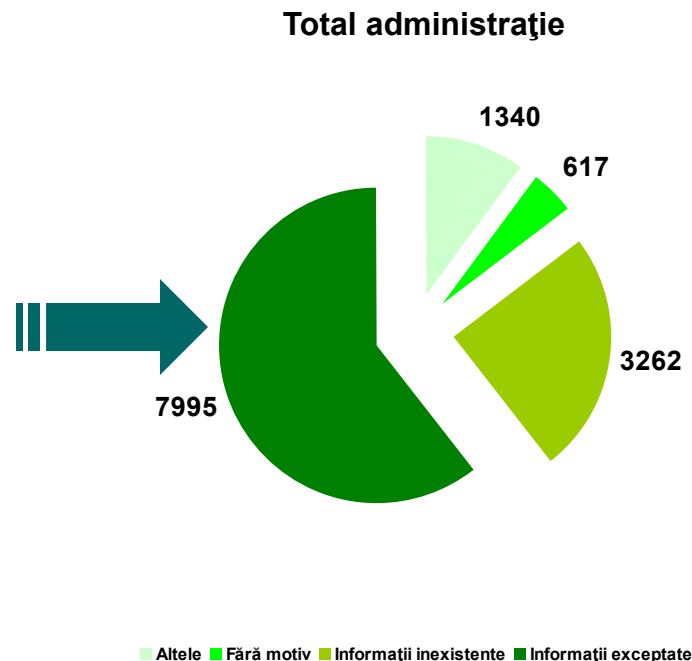
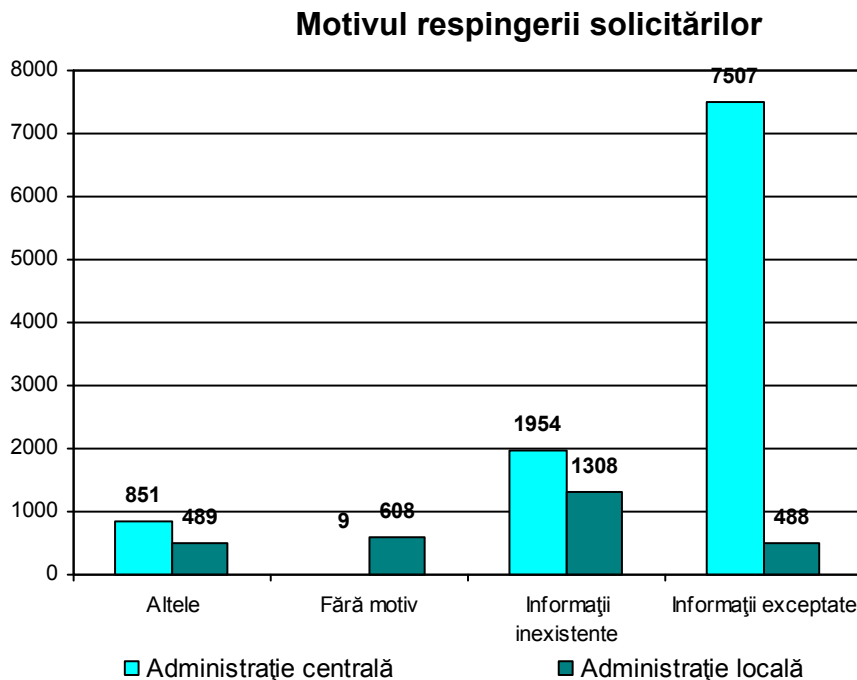
Aplicarea Legii 544 în 2009

Domeniile de interes vizate de solicitările înregistrate în 2008

➤ Actele normative și reglementările au rămas și în 2009 domeniul cel mai solicitat de cetățeni, în condițiile în care accesul lor la Internet, dar și postările de legislație pe site-urile instituțiilor, sunt încă limitate. Următorul domeniu de interes vizat de solicitări a fost cel privind îndeplinirea atribuțiilor instituțiilor, solicitările privind utilizarea banilor publici reprezentând doar un sfert din numărul celor legate de atribuțiile instituției.

Aplicarea Legii 544 în 2009

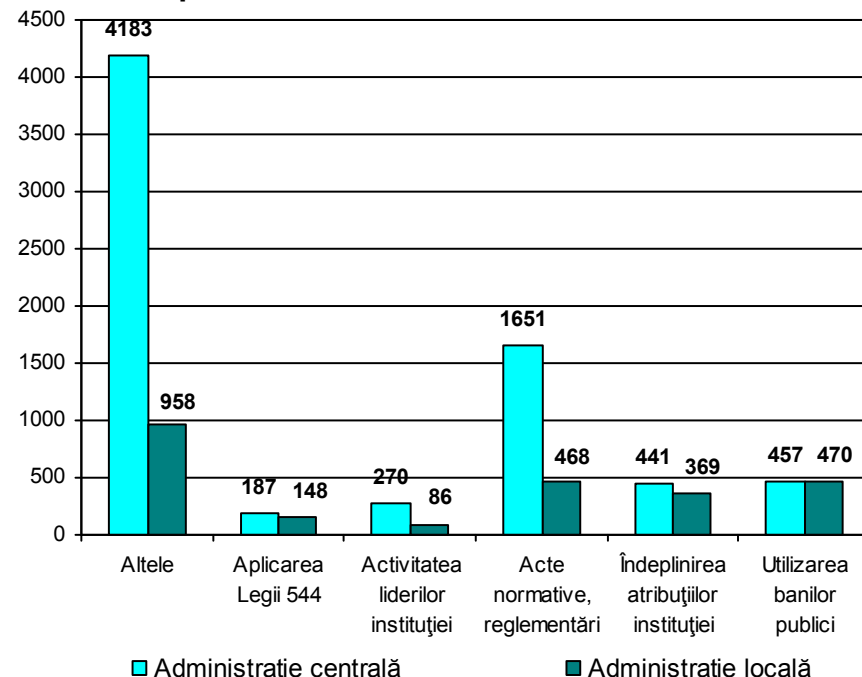
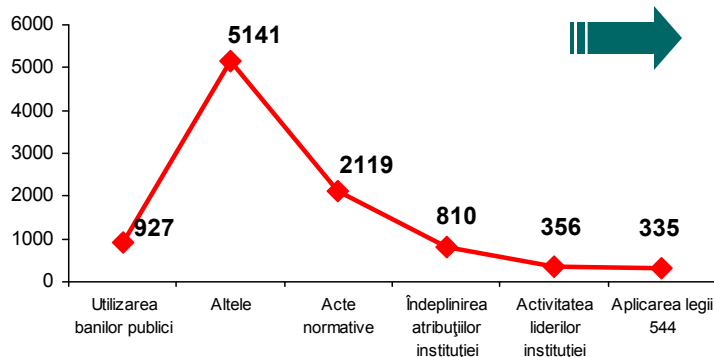

➤ Din totalul solicitărilor respinse, cele mai multe se refereau la informații exceptate sau inexistente, la fel ca în anii anteriori. Numărul de solicitări respinse se menține, de mai mulți ani, în jurul a două procente din totalul solicitărilor.

Aplicarea Legii 544 în 2009

Domeniile de interes ale solicitărilor respinse

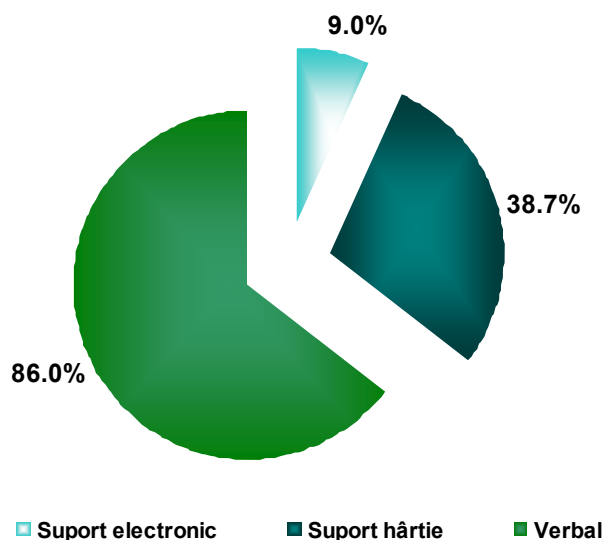
Total Administrație

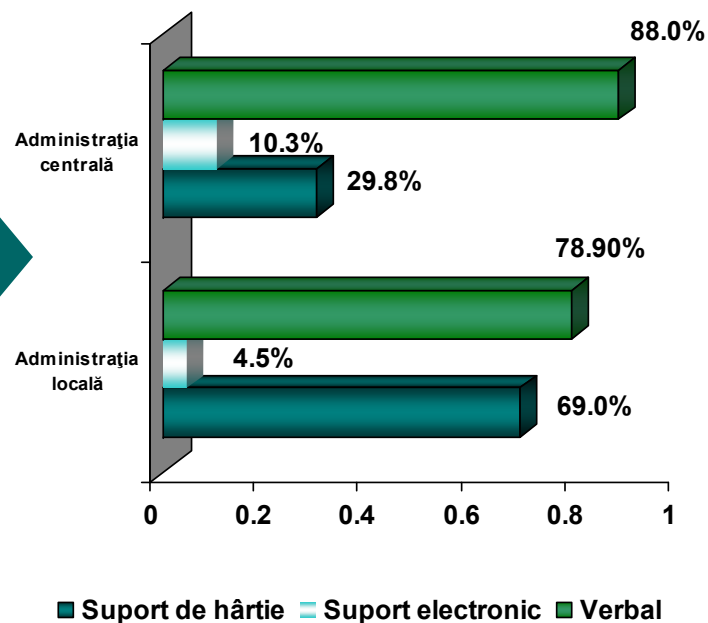
➤ Actele normative și reglementările reprezintă domeniul în care s-au înregistrat cele mai multe solicitări respinse pe ansamblul administrației publice. Cumulate, solicitările respinse din alte domenii, neprecizate în general, înregistrează în continuare un nivel ridicat.

Aplicarea Legii 544 în 2009

Solicitări după modalitatea de adresare* – total administrație publică

Solicitări după modalitatea de adresare

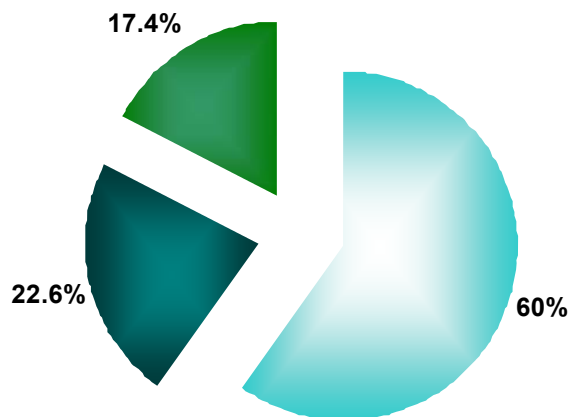

➤ Dacă ponderea solicitărilor pe suport de hârtie este similară celei din 2008, se constată totuși o creștere a solicitărilor verbale, care depășește 80%, și o scădere moderată a utilizării suportului electronic până la pragul de 9% la nivelul întregii administrații.

* O solicitare poate fi adresată folosind mai multe modalități.

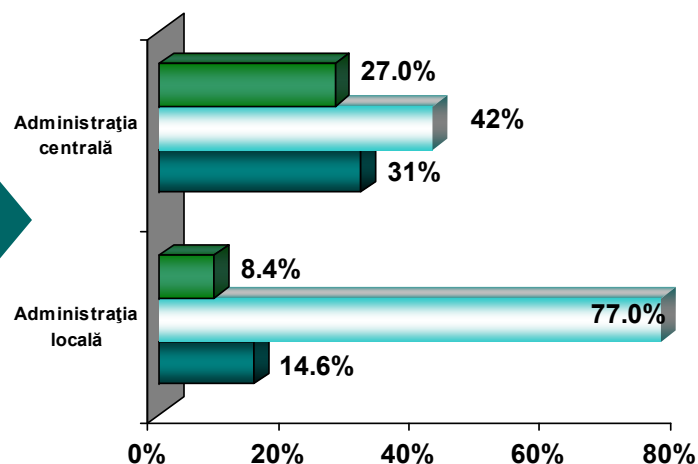
Aplicarea Legii 544 în 2009

Reclamații administrative – total administrație publică

■ Rezolvate favorabil reclamantului
■ Respinse
■ În curs de soluționare

Reclamații administrative

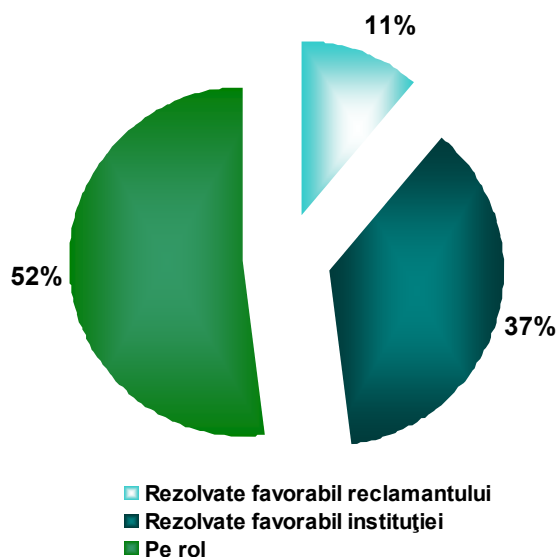

■ În curs de soluționare
■ Rezolvate favorabil reclamantului
■ Respinse

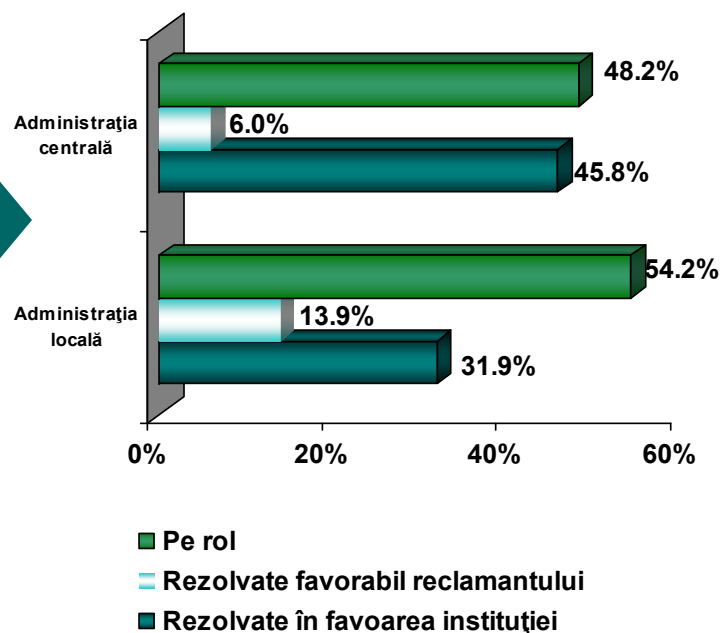
➤ În ansamblu, cele mai multe reclamații administrative au fost rezolvate în favoarea reclamantului (60 %, față de 45% în 2008), deși, la nivel central, 31% dintre reclamații au fost respinse ca nefondate (față de 42% în 2008). Procedura reclamației administrative rămâne în continuare calea cea mai eficientă de rezolvare a nemulțumirilor solicitanților.

Aplicarea Legii 544 în 2009

Plângeri în instanță – total administrație publică

Plângeri în instanță

➤ Majoritatea plângerilor în instanță privind nerespectarea dreptului de acces la informațiile publice erau pe rol în 2009, situație similară cu cea a anului precedent. Din cele rezolvate, cele mai mult au avut soluții în favoarea instituției (aproximativ 37%).

Aplicarea Legii 544 în 2009 - Observații

Nu s-au primit datele privind aplicarea Legii nr. 544/2001 în anul 2009 de la următoarele instituții publice:

1. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
2. Ministerul Justiției
3. Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
4. Ministerul Afacerilor Externe

De asemenea, potrivit datelor transmise DSG, nu au predat rapoartele pe anul 2009 către Instituția Prefectului (care centralizează datele la nivel județean, înainte de a le transmite DSG), 4 primării din județul Covasna.